

ЕДМЪНД КУПЪР СЪДНИЯТ ДЕН

chitanka.info

Вече съм възрастен, но споменът за онова септемврийско утро е жив в съзнанието ми. Ден и нощ страшната картина от онзи кошмарен ден е пред очите ми. Не се страхувам да умра, защото тогава — слава Богу! — с мен ще умре и този спомен. Едва тогава ще намеря покой.

Понякога имам чувството, че животът в тази тиха долина на Дарбишир е може би приятен. Особено през пролетта, когато мога по цели вечери да седя пред прага на моята къща. Да не правя нищо — просто да седя, да гледам как слънцето се скрива зад ниските синьозелени хълмове и да слушам веселата гълчава на играещите деца... в очакване да настъпи мракът.

Странно поколение са тези — децата на Тъмното време. В блестящите им очи гори огънят на желанията, а мислите им са концентрирани не върху бъдещето, а върху онова, което те смятат за славно минало — епохата на супермените, митичната ера на могъщите машини, на радиото и телевизията, на реактивните самолети и спортните автомобили...

А през ясните нощи на небето, украсено със светли звезди, все още се виждат блестящите точки на спътниците. Преди няколко дни един от тях излезе от орбитата си, навлезе в плътните слоеве на атмосферата и изгоря с тънка светла диря като обикновен метеор. Така вероятно ще изчезнат всички — един подир друг, докато не остане нищо, което би могло да подсказва за отворената от човека врата към космоса.

Децата обичат да слушат за спътниците, макар да не вярват много-много. Или поне не толкова, колкото аз самият. Като израснал в епохата, когато извеждаха тези спътници, аз ги виждам каквито са — оръдия на унищожението, които търпеливо очакват сигнала (той вече никога няма да дойде), за да изсипят върху планетата ни своя убийствен товар. Има, разбира се, някои малки космически лаборатории, които все още изпращат някакви сигнали към глухата Земя... А за децата спътниците са само подвижни звезди. И заслужават внимание само защото са изпратени от Великите Праотци.

Великите Праотци!

Колко тъжно е, че само в границите на един живот се родиха и утвърдиха толкова много нови митове. Изглежда хората не могат да живеят без митове. Може би създадените в мъглата на миналата забрава легенди са само смътни отражения на надеждите за бъдещето.

Вероятно е така. Вероятно децата създават за себе си идеал, който ще им помогне да преживеят Тъмното време и да изградят свят, в който прогресът ще бъде нещо друго, а не всеобщо самоубийство.

Когато обаче слушам какво си говорят за Великите Праотци, едва удържам горчивия си смях. По някакво чудо винаги успявам поне външно да запазя спокойствие — младите не бива да бъдат разочаровани. Но не мога да забравя, че на планетата, на която някога живееха почти пет милиарда души, днес едва ли има десетина милиона. За мен това е достойна епитафия за Великите Праотци.

Помня ги като хора — обикновени хора в един създаден от тях необикновен свят. Хора с бързи мозъци и лениви сърца; с желание да съграждат — в мечтите, и със стремеж да разрушават — в очите.

Но най-отчетливо си спомням онова ясно септемврийско утро, когато тяхната цивилизация загина. А също и онези няколко страшни дни подир това. Дните, в които човешката раса потъваше във водите на Лета...

Беше ясна утрин и слънцето разпиляваше своето злато над поля, планини и градове. И въздухът бавно разнасяше възхитителните аромати на тревите.

Него ден току-що ме бяха изписали от болницата след лека операция. За мен този ден беше още по-прекрасен — след две седмици в сумрака на болничната стая ми се струваше, че всичко наоколо виждам за пръв път.

Помня — посрещна ме жена ми Джустина. Още се радвахме, че ме бяха изписали точно преди рождения ѝ ден. Щеше да направи двайсет и пет. Взехме такси за вкъщи и си спомням спора ни: аз исках да пресечем парка пешком, пък тя се страхуваше, че все още съм твърде немоощен. Но аз успях да се наложа. Не исках да пропусна великолепната сутрин. Вървахме бавно, хванати за ръка. Аз наистина не бях се възстановил съвсем и макар лекарите да бяха доволни от операцията, не биваше да се изморявам.

След около двайсет минути стигнахме до парка. Вече бях се поизморил, затова седнахме на пейка да си поема дъх. Не само ние се радвахме на прекрасната сутрин — деца щъкаха насам-натам под бдителните погледи на майките си, старци мижеха срещу слънцето, отпуснати и спокойни...

На около двеста ярда от нас забелязах малка групичка хора, насъбрали се в средата на алеята. Вероятно разглеждаха нещо, паднало на земята. Не им обръщах внимание, докато един от тях не се отдели и не хукна към изхода на градината. След малко в далечината се чу безумният вой на кола „Бърза помощ“.

— Вероятно нещастен случай — каза Джустина. — Ако искаш, бихме могли...

— Не, скъпа — възразих, — по-добре се грижи за своя собствен болник. Там има достатъчно хора, ще направят каквото трябва.

Линейката вече бе влязла по широката централна алея.

— Сигурно е ужасно да постъпиш в болница в такъв прекрасен ден — прошепна Джустина, докато гледахме как линейката бързо приближава към тълпата.

— Така е — съгласих се аз. — Може пък и да не е нещо сериозно. Сигурно някое старче се е подхлъзнало на обелка от банан...

И точно в този миг цялата естественост на септемврийското утро се спуска като продупчен балон. Линейката неочаквано свърна от алеята и сякаш управлявана от пияни ръце, се устреми по тревата към един голям дъб. Грохотът на удара буквално разлюля обляния от слънцето парк.

— Господи Боже, какво... — и думите замръзнаха на устните ми.

Едно момиченце — на седем, не повече, което играеше край съседната скамейка, започна да плаче, а малко след това да повръща неудържимо. Крехкото ѝ телце се тресеше и бълваше всичко от стомаха.

Джустина скочи към детето. Не бе направила и две-три крачки, когато момиченцето рухна на тревата в пристъп от трескави конвулсии.

Изправих се и с вдървени от уплаха крака тръгнах към навелата се над детето Джустина. Джустина започна да развързва връзките на жакетчето ѝ; опитах са да приклекна до нея, но ме преряза остра болка в мястото на току-що свалените конци.

Стоях и гледах безпомощно детето, изгубило съзнание. От нослето ѝ се стичаше слюз, по устните пропълзя пяна. Джустина стискаше ръчичките ѝ. От време на време момичето въздъхваше тежко, сякаш в прегръдките на ужасен кошмар.

— Какво ѝ става, скъпа? — попитах Джустина, когато ме погледна с тревога. — Трябва да повикаме помощ.

Опитвах се да успокоя Джустина, че вероятно момиченцето се е изплашило от катастрофата на линейката, но не успях да събера изречението си. На около четирисет ярда възрастен мъж се бе прегънал надве — явно повръщаше. Близко до него млада жена бе паднала от пейката и се тресеше от конвулсии като при епилептичен припадък. Майка тичаше на помощ към момченцето си, което изглеждаше толкова зле, че дори нямаше сили да заплаче. Но както тичаше, буквално пред очите ми, рухна върху тревата, сякаш покосена от страшни болки.

И така бе навсякъде наоколо. С ужасяваща внезапност паркът се бе превърнал в кошмарно бойно поле, на което някакъв невидим противник изтребваше всички наляво и надясно, светкавично и безмилостно. Само допреди секунди най-важното в моя живот бе да седя на скамейката и да се грее на слънцето в топлия есенен ден, но сега...

Помислих си, че вероятно съм полудял. В ушите ми прозвънна някакъв странен звук, като вой, в първите секунди дори не разбрах откъде... Необикновено нисък и едновременно пронизителен, при това сякаш запълнил целия свят. После осъзнах — идваше от хората!

Джустина ме гледаше с широко отворени от ужас очи. Искях да я успокоя, но какво можех да кажа?!

— Скъпи! — закрещя тя. — Какво става?

Просто гледах безпомощно. Слабостта, която усетих на излизане от болницата, ме удари като цунами.

Момиченцето помръдна, отвори очи и изненадано загледа Джустина.

— Къде е мама? — разплака се то. — Лошо ми е, искам...

— Мама сега ще дойде — рече Джустина. — Съвсем скоро. Ще си при нас, докато...

Но изведнъж малкото телце се изви на дъга. Всичко продължи не повече от минута. Конвулсиите се смениха със суха кашлица. Детските пръсти започнаха да ровят в пръстта. Не можах да понеса лицето ѝ, изкривено от болка и ужас, затова се извърнах.

— Трябва да се махаме — казах отчаян. — Това е някаква дяволска епидемия. Трябва да се измъкнем...

— Няма да я оставя! — късо отвърна Джустина. — Просто не мога!

Беше клекнала над падналото отново в безсъзнание дете и редеше на ухото му някакви утешителни безсмислени думи, галеше я по главата, опитваше да изправи вдървените от конвулсиите пръсти...

— Но ние не можем да ѝ помогнем — възразих аз.

Чувствах се като изцеден. Дори не предполагах колко прави са били лекарите, когато ме изписваха — бях съвсем немощен, имах чувството, че участвам в експеримент по оцеляване.

— Скъпи — каза Джустина. — Изглеждаш направо ужасно! Почакай, ще изтичам да позвъня.

Бог знае защо, но не осъзнавах, че да се иска помощ сега е пълна загуба на време. Вероятно тълпи от хора атакуват телефонните кабинки, пък и отсреща не отговарят...

И никога повече няма да отговарят!

— Не трябва да се разделяме — казах със сетни сили, когато Джустина ми помогна да се излегна на тревата. — Каквото и да се случи, не трябва да се разделяме!

Не бях на себе си. Повдигаше ми се, но с всички сили се въздържах да не повърна. Дори се опитвах да се усмихна.

— Може и аз да съм заболял...

В този миг момичето престана да кашля и отвори очи. Явно не ни виждаше.

— Извинявай, мамо — едва доловимо каза то, — аз никога повече...

И погледът ѝ угасна. Лицето ѝ стана празно и студено. Беше мъртва.

Джустина заплака, прегърна я и започна да я люлее, сякаш очакваше да я съживи.

— Пусни я! — изкрещях. — Пусни я!

— Но...

— Дявол да го вземе, веднага да изчезваме! — усещах как ме обхваща паника. — Трябва да се махаме веднага, дори ако трябва да пълзим!

Но вече беше късно.

Джустина ме погледна някак странно, сякаш с молба и... и тогава нещо в нея се скъса, тя започна да се тресе, да се гърчи и само след секунди падна съвсем омаломощена.

Лежах безпомощен и я гледах. Усещах всеки неин гърч като свой. Като всички останало, тя бързо се превръщаше от човек в изтерзано от болка животно. Една мисъл ме преразя като нож: да се помоля на Бог да дари на Джустина бърза и лека смърт.

Изпълзях до нея и се опитах да я прегърна. Но конвулсиите ѝ бяха толкова силни, че не можех да я удържам. Целият парк бе само фон на тази моя трагедия. С крайчеца на окото виждах как все нови и нови падаха по тревата като посечени, как се мятаха в паника... Но това изобщо не ме вълнуваше.

Нищо друго не можеше да има смисъл, щом Джустина умираше. Прекрасен есенен ден, слънцето все така гледаше безгрижно през прозрачната пелена на облачетата — но към един свят долу, превърнал се в кошмар. Крехката ципа на човешката цивилизация, на човешката гордост се изпаряваше и ние, разумът на тази планета, бяхме жалки и безпомощни като насекомите, пръскани от градинар, за когото те порано дори не са подозирали.

Но в този момент бях твърде слаб, че да задавам въпроси от типа „как?“ и „защо?“. Нищо нямаше смисъл, освен едно — Джустина умираше.

Гледах я и времето изгуби своя смисъл. Секундите ставаха минути, минутите — дни. Самата вечност оставяше следите си върху деформираното от болка лице на Джустина.

За кратко дойде в съзнание.

— Върви си... — прошепна и отново се раздруса от сухата кашлица. — Моля те... моля те, върви си... скъпи... Не искам да ме виждаш такава.

Нямаше смисъл. Дори и да исках, не можех да мръдна. В мен нямаше енергия, само ужас и болка.

Умря не като момичето. Не тихо и спокойно, а по време на жесток пристъп на конвулсии. Тялото ѝ внезапно застина, мускулите ѝ се отпуснаха. Лежеше жалка и неугледна, като паднала скулптура на авангардист.

Гледах лицето ѝ, спомнях си как се усмихваше, как светеха очите ѝ от радост и любов. Онова, другото изражение не можеше да бъде човешко.

Седях твърде дълго. Дори да не бях след операция, струва ми се, че издържах повече, отколкото би могъл да издържи здрав човек, без

да изгуби разсъдъка си. Слънцето светеше все така ярко, но около мен бавно и неизбежно се свиваше черен кръг. Ставаше все по-малък, а аз дори и не помислях да се съпротивлявам. Просто молах Господ тази тъма да бъде вечна, за да донесе със себе си даровете на пълното забвение.

Но не ми бе съдено да получа тези дарове. Бил съм в безсъзнание не повече от девет-десет часа. Когато дойдох на себе си, мигом усетих нетърпим студ и остри болки в корема — там, където бяха шевовете. Отворих очи. Слънцето се бе спуснало на хоризонта и по парка бяха налягали причудливи сенки.

Чух нечий гласове. За един блажен миг бях сигурен, че просто съм се събудил след някакъв кошмарен и невъзможен сън и че светът си е по старому цял и недокоснат. Но после видях Джустина и кошмарът се превърна в реалност.

И въпреки това чувах нечий гласове. Седнах. Болката отново заигра в корема и гърдите ми. Помислих си, че пак ще изгубя съзнание. Но после сякаш болката утихна и видях наблизо джип, около него стърчаха войници. Стори ми се, че броят труповете. Май се видяхме едновременно. Гласовете, които чувах, идваха от включеното в джипа радио.

Изправих се и с люлееща се походка тръгнах към джипа. Едно войниче ме гледаше сякаш съм призрак.

— Господи! Ти си оживял?

— Да, но какво беше това? — едва промълвих дрезгаво. — Оцелях, но предпочитам да бях умрял...

— След време няма да мислиш така — изглежда искаше да ме утеши.

— Едва ли. Жена ми умря пред очите ми.

— Тъй ли?... Знаеш ли какво ще ти кажа, приятелче. В самия център на Лондон жена ми и петте ми деца... Атомна бомба, около пладне... Разбираш ли?

Гледах тъпо осеяния с трупове парк.

— И как... как е могло да се случи?

— Диверсия. Едновременно в трийсет града. Или горе-долу толкова. Някакви мръсници са разпиляли този боклук...

— Какъв боклук?

— Бактерии. Биологично оръжие — и се усмихна зловещо. — Тези нещастници са жертви на модифицирани бактерии на ботулизма... Но на различните места са използвали различни видове инфекции...

Опитвах се да схвана нещо.

— Значи войната е започнала? — попитах накрая.

— Дълго си спал, старче — и се захили тъжно. — Войната вече завърши. Когато разбрахме, че сме обект на нападение, минахме в атака... мамицата им разгонихме, всички бойни глави влязоха в работа... Сега и двете страни броим жертвите. Най-кратката война в историята на човечеството. Ето, слушай...

Той отиде до джипа и усили радиото.

„... според радарната защита, през последните два часа противникът не е изстрелял нито една ракета. Предполага се, че вражеската територия е пострадала не по-малко. Използваните от нас ракетни химически и масирани ядрени удари вероятно са неутрализирали напълно настъпателния потенциал на противника. Трябва обаче да се отбележи, че все още може да се очакват отделни атаки от изолирани автоматизирани пускови системи, макар в ограничен мащаб. Според приблизителни оценки, загубите и от двете страни са около деветдесет процента от гражданското население, но цифрите все още се уточняват.

Информация за всички, останали живи: известяваме, че в страната действа централизирано военно ръководство, притежаващо сили и средства за реорганизация. В края на това съобщение предлагаме списък на сборните пунктове за всички оцелели граждански лица. Но лицата в зоната с радиоактивно замърсяване...”

Войникът изключи приемника. Едва тогава забелязах, че дулото на автомата му е насочено към гърдите ми.

— Писна ми да броя мъртъвци — извини се той. — Имаш ли документи? Наредено е да проверяваме всички оцелели.

— Глупости! Нима приличам на терорист?

— А как изглеждат терористите? — равнодушно запитва той. — Та питах за документи.

Като видях, че пръстът му е на спусъка, започнах трескаво да ровя в джобовете си.

— Имам болничен лист и шофьорска книжка. Стават ли?

— Хвърли ги в тревата и направи две крачки назад!

Прегледа документите ми и изглежда остана доволен.

— Дръж ги, старче — и ми ги върна. — И какви са ти намеренията?

— Все още не съм...

— Ако нямах униформа — каза той замечтано, — знаеш ли какво бих направил... Щях да намеря една голяма кола, да я наблъскам догоре с кльопачка и пиене, и да духна!

— И къде?

— Някъде, където няма такива — и обгърна с жест купчините от мъртви тела. — Когато започнат да гният, ще трябва противогаз и огнехвъргачка. В сравнение с това старицата чума е просто дребна шарка. И всички градове са такива. Грабваш си останките и бегом... ето какво бих направил на твоето място.

Няколко секунди размишлявах над предложението му.

— Ще ми помогнеш ли да погребва жена си? Сам няма да мога.

В отговор той се захили цинично.

— Абе ти да не си откачил?! Четирисет и пет милиона мъртви, още толкова са на път... Пък той решил да погребва жена си, моля ви! Изчезвай, докато все още можеш! Ако някой от командирите ми те види, бас държа, веднага насила ставаш доброволец в армията. Едва издържа...

Гледах го и не знаех какво да правя. Събитията се развиваха по-бързо, отколкото моят мозък можеше да ги възприема. Вече живеях в епоха, когато да се оцелее означава да се извърши нещо твърде подозрително. За броени часове човечеството рухна до стъпалото на варварството.

Направих няколко крачки и се обърнах към войника.

— Каква беше тази бактерия?

— Някакъв възбудител на ботулизма, приятелче. Супер история, нали? Е, ако ти имаш имунитет... Но по-добре не се бързай със

съдбата си.

Благодарих му и поех към изхода на парка, опитвайки се да не обръщам внимание на планините от трупове. Просто вървах и вървах. Без да знам накъде. По улиците също имаше планини от трупове. В сумрака на есенната вечер не изглеждаха толкова ужасни. Понякога дори успявах да си втъпя, че те просто са се излегнали да отдъхнат подир някакъв щур празник.

Да, страхотен празник. Коронацията на Botulinus Rex!

На пазара, сред останките от домакини, явно тръгнали с чанти за покупки, видях тялото на старец. Във вече вдървената си ръка стискаше прът, на който бе окачено изпокъсано парче плат.

Все още беше достатъчно светло и успях да разчета написаното:

„Покайте се, идва Съдният ден“

Опитах се да си представя дали е осъзнал колко бързо се е сбъднало предсказанието му. Интересно — включвал ли е и себе си в групата на подсъдимите?

С особено чувство за неловкост освободих плаката от студените ръце на стареца, загърнах с него гърдите и лицето на злощастния пророк — нещо като парцалив книжен саван.

Продължих нататък като робот, опитвайки се да не мисля накъде всъщност отивам.

Събитията от онази нощ помня смътно. На сутринта открих, че спя на скамейка в църква. Разбира се, можех да се излегна във всяко от милионите празни легла в този град, включително и в онова, в което доскоро спяхме с Джустина, но... но кой знае защо краката ме бяха довели до църква. Наистина е странно, защото никога не съм смятал себе си за религиозен човек.

Може би защото в църквата не бях сам. Мнозина, вероятно под усещането на греховност, по някакъв неразбираем призив се бяха събрали в този храм. Трима-четирима мъже, няколко жени, повечето с деца на ръце... А до олтара се бе свило на кълбо момченце на около седем, което очевидно беше ничие.

Беше пак ясно и топло утро. Лъчите, проникващи през ниските сводести прозорци, подсказваха, че е най-обикновен есенен ден. Но

ако някой отстрани можеше да прецени по лицата ни, можеше да разбере, че колкото и ясно да свети слънцето, над планетата се е спуснал мрак.

* * *

Като гледам изминалите петдесет години, стола пред прага на моята къща, долината пред мен, гълчавата на играещите дечица... Да, гълчавата на децата от Тъмното време. Чувам ги да си бърбят за Великите Праотци. За хората като богове. Тяхната цивилизация се простираше от единия край на света до другия, а потомците им сега живеят на малки разпокъсани племена в един убийствено тих и празен свят...

Чувам ги да говорят за Великите Праотци, за хората от моето поколение, властелините на големите машини, и разбирам, че вече по никакъв начин не можеш да различиш мита от реалността. Впрочем, вероятно и не си струва да го правиш. Децата имат нужда от герои, точно както възрастните не могат да живеят без идеали.

Пък и знаеш ли. Може би хора, които могат да извеждат спътници, да изучават обратната страна на Луната, да мечтаят за овладяване на космическото пространство — може би такива хора наистина са велики. Просто нашият прогрес е имал не само светла, но и тъмна страна.

Светлина и мрак, мъжество и страх, величие и лудост — извечният конфликт на елементарните начала в загадъчната човешка природа...

Може би това Тъмно време някога ще свърши. Може би духът на расата ни е такъв, че човечеството отново ще се възроди от пепелта.

А аз... Аз съм последният представител на онази раса в тази долина. Аз съм последният, който помни Великите Праотци такива, каквито бяха в действителност.

Аз съм тяхната епитафия.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.